

“Iată stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide, voi intra la el, și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20)

Numărul 47 (2015), **Duminica a 33-a după Rusalii**
(a Vameșului și a Fariseului)(Începutul Triodului)

Evanghelia: Luca 18, 10-14*

Zis-a Domnul parabola aceasta: „Doi oameni s'au suit la templu să se roage; unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând drept, așa se ruga în sine: Dumnezeuule, mulțumescu-Ți că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau chiar ca acest vameș; postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte câștig. Iar vameșul, departe stând, nici ochii nu voia să și-i ridice spre cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeuule, milostiv fii mie, păcătosului! Vă spun Eu vouă: Acesta s'a coborât la casa sa mai îndreptățit decât acela. Că tot cel ce se înalță pe sine va fi smerit, iar cel ce se smerește pe sine se va înalță“.

Smerenia

Pr. Alexander Schmemmann

Pericopa evanghelică ne înfățișează un om satisfăcut întotdeauna de sine, care consideră că se supune tuturor cerințelor religiei. El este sigur pe sine și mândru de el. În realitate, totuși, el a falsificat sensul religiei. El o reduce, astfel, la observații exterioare și își măsoară cucernicia prin prisma zeciuielii pe care o dă la templu. Însă vameșul se smerește pe sine și smerenia sa îl îndreptățește pe el în fața lui Dumnezeu.

Dacă există o calitate morală aproape desconsiderată și chiar negată astăzi, aceea este smerenia. Cultura în care trăim ne insuflă permanent sensul mândriei, al mării de sine, al îndreptățirii de sine. Smerenia se bazează pe faptul că omul nu poate realiza nimic prin el însuși și chiar ni-l înfățișează pe Dumnezeu ca Unul Care tot timpul “acordă credit” pentru realizările și faptele bune ale omului. Smerenia – fie individuală sau comună, etnică sau națională – este privită ca un simbol al slăbiciunii, ca ceva degradant pentru un om adevărat. Chiar și bisericile noastre, nu sunt ele

*)Texte preluate din ediția jubiliară a Sfântului Sinod, 2000, citată pe scurt: Biblia Bartolomeu

îmbibate cu același spirit al fariseului? Nu dorim noi ca orice contribuție, orice faptă bună, tot ceea ce facem pentru Biserică să fie cunoscut, laudat, să fie mediatizat?

Dar ce este atunci smerenia? Răspunsul la această întrebare pare a fi unul paradoxal, pentru că își are rădăcinile într-o afirmație aparent neobișnuită: Dumnezeu Însuși este smerit! Totuși, pentru acela care-L cercetează pe Dumnezeu și-L contemplă în creația Sa și în lucrările Sale de mântuire, e evident că smerenia este într-adevăr o virtute divină, adevăratul conținut și strălucirea acestei slave, care așa cum cântăm în timpul Sfintei Liturghii, umple cerul și pământul. În mentalitatea noastră omenească avem tendința de a opune “slava” și “smerenia” – ultima fiind pentru noi un semn de slăbiciune. Pentru noi, ignoranța și incompetența sunt cei doi factori ce ne determină să ne simțim smeriți. Aproape că este imposibil să “traduci în fapt” omului modern, hrănit din publicitate, din afirmarea de sine și dintr-o nesfârșită laudă de sine, că tot ceea ce este într-adevăr desăvârșit, frumos și bun este în același timp în mod firesc smerit; datorită desăvârșirii sale nu necesită în niciun fel “publicitate”, slavă exterioară sau “adulare”. Dumnezeu este smerit pentru că este desăvârșit; smerenia Lui este slava Sa și sursa adevăratei frumuseți, perfecțiuni și bunătăți. Oricine se apropie de Dumnezeu și-L cunoaște devine imediat părtaș la smerenia divină și este înfrumusețat prin ea. Aceasta este taina Fecioarei Maria, Maica lui Hristos, a cărei smerenie a făcut-o bucuria întregii creații și cea mai mare revelație a frumuseții pe pământ, taina tuturor sfinților și taina fiecărei ființe umane din timpul puținelor momente ale apropierii sale de Dumnezeu.

Cum poate deveni cineva smerit? Răspunsul, pentru un creștin, este simplu; contemplându-L pe Hristos, smerenia divină întrupată, Cel prin Care Dumnezeu a descoperit, o dată pentru totdeauna, slava Sa ca smerenie și smerenia Sa ca slavă. “Astăzi”, a spus Hristos în noaptea supremei Sale smerenii, “Fiul Omului se preaslăvește și Dumnezeu Se preaslăvește în El”. Smerenia se învață contemplându-L pe Hristos, Care a spus: “Învățați de la Mine, pentru că sunt blând și smerit cu inima”.

În cele din urmă smerenia se învață măsurând totul prin El, raportând totul la El. Fără Hristos, adevărata smerenie este imposibilă, pe când cu fariseul religia însăși devine un act de mândrie al realizărilor umane, o altă formă de mărire de sine fariseică.

Perioada de post începe, astfel, printr-o căutare, o rugăciune de smerenie, care este începutul adevăratei pocăințe. Pentru că pocăința, mai presus de orice, este o întoarcere la adevărata rânduială a lucrurilor, refacerea vederii limpezi asupra lucrurilor divine. Ea este înrădăcinată în smerenie și smerenia – dumnezeiasca și minunata smerenie – este rodul și sfârșitul pocăinței.

“Să fugim... de vorba cea înaltă a fariseului”, spune Condacul acestei zile, “și să învățăm înălțimea graiurilor celor smerite ale vameșului...”.

Suntem la ușile pocăinței și la cel mai solemn moment al privegherii de Duminică: după ce Învierea și Arătarea lui Hristos au fost vestite – “Învierea lui Hristos văzând...” – cântăm pentru prima dată troparele ce ne vor însoți în întregul Post: “Ușile pocăinței deschide-mi mie, Dătătorule de viață, că mânecă duhul meu la Biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului cu totul spurcat. Ci ca un Îndurat curățește-l cu mila milostivirii Tale! În cărările mântuirii îndreptează-mă, Născătoare de Dumnezeu, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevire mi-am cheltuit toată viața mea; ci cu rugăciunile tale spală-mă de toată necurăția. La mulțimea păcatelor mele celor rele, cugetând eu, ticălosul, mă cutremur de înfricoșata zi a judecății, ci îndrăznind spre mila milostivirii Tale, ca David strig Ție: Miluiește-mă Dumnezeule după mare milă Ta”.

(Sursa: Pr. Alexander Schmemmann, *Postul cel Mare*, Editura Doris, București, 1998)

Vitamine duhovnicești

Cum scăpăm de mândrie? Cum căpătăm smerenie? Cum scăpăm de gândurile necurate?

Mândria este o patimă care este și începutul și sfârșitul răutății. Mândria este cea mai subtilă dintre patimi, cea mai greu de priceput. Cea mai ușor de confundat. În primul rând, aș vrea să nu începeți cu ea. Până ajungem noi să scăpăm de mândrie, eu zic să scăpăm de clevetire, de judecarea aproapelui, de minciunile, deci să fim smeriți și să ne ocupăm de păcate mai mici și să-L lăsăm pe Dumnezeu să ne smerească. Că ne smerește. Dacă ne rugăm să ne smerească, pășim câte una de n-o putem duce. Cel mai bine e să zicem: Doamne, lucrează cu mine să mă vindec și eu de această patimă!

Smerenia o căpătăm mulțumind lui Dumnezeu pentru ce suntem, mulțumind lui Dumnezeu pentru darurile pe care le avem. A fi smerit înseamnă să fii conștient că ești frumos, că ești bun, că ești deștept și să mulțumești lui Dumnezeu, să zici: Doamne, dacă Tu nu mă făceai frumos, dacă nu îmi dădeai puterea să fiu bun... Mulțumind lui Dumnezeu ne smerim. Ai luat un zece? Doamne, mulțumesc! Mi-a și picat ce știam, mi-ai dat putere să învăț, îmi și place matematica... Te-a aplaudat cineva? Doamne, mulțumesc, că dacă nu erai Tu... Și în felul ăsta suntem smeriți. Nu înseamnă smerenie când te umilești, când lași de la tine, când umbli cu capul într-o parte, ai un zâmbet. Aceasta este o falsă smerenie și ne dăm seama că e așa că la un moment dat crapă zâmbetul ăsta și iese adevărata față.

Cu gândurile rele este însă o problemă extrem de serioasă. Gândurile noastre au trei izvoare: de la noi, de la diavol și de la Dumnezeu. Discernământul înseamnă să știm

de unde e gândul ăsta. Dacă îmi vin gânduri de hulă, gânduri care nu au nicio legătură cu ce simt eu, nu sunt ale mele. Sunt gânduri de la vrăjmaș, care vrea să îmi strice bucuria că sunt credincios și care vin, sigur, pe o spărtură pe care am făcut-o eu cândva, când m-am uitat la nu știu ce, sau am făcut eu o breșă prin care intră. Aceste gânduri seamănă cu cuvintele pe care le auzim la televizor. Sau un alt exemplu pe care îl dau: mă duc la piață și în piață se cântă manele. Și unele din ele au cuvinte vulgare. Acele cuvinte sunt în capul meu, dar nu sunt ale mele. Eu nu mă duc să mă spovedesc, să spun părintelui că m-am gândit că l-aș omorî pe bărbatul meu dacă ar pleca cu alta, că eu nu am asemenea gânduri. Dar au sunat în capul meu. Multe dintre gândurile urâte nu sunt ale noastre, sunt de undeva din preajma, din lumea noastră și trec prin noi. Alte gânduri urâte vin pentru că noi am vrea să fim mai buni decât suntem. Negăm răutatea din noi, nu îi arătăm lui Dumnezeu răutatea noastră ca să ne-o transforme în bine. Și atunci, răutatea băgată sub pat, când ți-e lumea mai dragă, scoate capul sub formă de gânduri: Te crezi sfântă? Ia uite ce îți trece prin cap!! Și atunci eu trebuie să știu că ceva nu e în regulă.

Care este diferența dintre pocăință și sentimentul nevrotic al vinovăției?

Ca să putem înțelege ce este pocăința adevărată avem nevoie să o deosebim de sentimentul nevrotic al vinovăției.

Vinovăția nevrotică este o reacție a egoului care imită pocăința. Când ne simțim vinovați, chiar dacă ne cerem iertare, de fapt ne îndreptăm, căutăm cauzele în altă parte, acuzăm pe altcineva și rămânem cu convingerea că am fi putut sau am putea de acum înainte, să ne purtăm mai bine, să fim altfel. Și asta numai și numai pentru a ascunde de la fața conștiinței că nu putem fi buni, că n-am putut face altfel și că nici nu vom putea fără Dumnezeu! Când ne pocăim cu adevărat, nu avem ce făgădui lui Dumnezeu, nu avem ce să-l dăm și înțelegem, în sfârșit, că tot ce cere El de la noi este să-L primim, să-L lăsăm să ne slujească, să ne vindece, să ne umple de bucuria Lui. Da, vom simți o mare durere, o cumplită întristare a sufletului și o adevărată zdrobire a inimii văzându-ne cum suntem. Trăind asta fără disimulare și apărare, îl vom lăsa pe Mângâietorul să intre în inima noastră zdrobită și vom simți mila Domnului și odihna înțelegerii că nu mai e nevoie să ne străduim să fim altfel, altcineva. Abia de aici încolo putem începe lucrarea poruncilor. Până atunci, tot ce facem nu e decât cosmetizare morală, viclenie sau autoamăgire.

Semnele pocăinței sunt: lacrimile, durerea inimii însoțită de mângâiere și de încrederea în făgăduințele Domnului. Semnele vinovăției nevrotice sunt: frica, furia, autocompătămirea, victimizarea.

(Sursa: **Monahia Siluana Vlad**, răspunsuri preluate de pe pagina Centrului de formare și consiliere *Sfintii Arhangheli Milhail si Gavriil*, www.sfintiarhangheli.ro)